תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · חידושי אנשי שם

חידושי אנשי שם על מגילה

רבי נתן נטע שפירא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חידושי אנשי שם על מגילה

רבי נתן נטע שפירא

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חידושי-אנשי-שם-על-מגילה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161024 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף א. 4
דף ב. 4
דף ג. 4
דף ד. 4
דף ו. 5
דף ז. 5
דף ח. 5
דף יב. 5
דף יד. 6
דף טו. 6

דף א.

מהר"ן שפירא

בב"י סי' תקפ"ח האריך בזה להקשות עליו מסוגיות הגמ' ע"ש ואני אומר דדברי הר"ן הם כפי המסקנת הגמ' בשושן שאני הואיל ונעשה בו נס א"כ היה לנו לתלות את הכל בשושן אף שיש לנו ג"ש וגמר הג"ש מרביה מ"מ צריכין אנו ליתן טעם למה תקנו כן:

דף ב.

מהר"ן שפירא

הן אמת שגם באשר"י איתא ממש כל זה והאלוף מהור"ר שכנא ז"ל לא הגיה מידי מ"מ נ"ל שיש כאן ט"ס דהא הנס שנעשה בו היינו הא דמבואר בכתוב שהיו עושין מלחמה גם בי"ד ונחו בט"ו ונ"ל דצריך להפוך הדבר וכצ"ל קורין בט"ו מ"ט הואיל ונעשה בו נס דכתיב והיהודים אשר בשושן כו' ונחו בט"ו בו אמר ריב"ל וכו' וכן הגהתי באשר"י וכן הוא משמעות לשון רש"י בגמ' בהא דאמר הואיל ונעשה בו נס ע"ש:

דף ג:

מהר"ן שפירא

לשון הב"י בא"ח סי' תרצ"ה וקשה דא"כ לא היו מקיימין משלוח מנות איש לרעהו וא"ת שהיו משלחין א"כ מאי אתא לאשמעינן עכ"ל ואני אומר דודאי היו משלחין מנות בלאו הכי ואתא לאשמעינן בזה שעשו כן לשמחה יתירה כדי להרבות בשמחה בסעודת מרעים ולא שיהא משמח כל איש ואיש בביתו לבדו ומזה נראה שנשתרבב המנהג שהולכים בחבורות מרעים מבית לבית ואוכלי' ושותין וק"ל וגי' הר"ן פי' בענין אחר:

דף ד.

מהר"ם

והיינו דלא כרב אשי משום דאמר בפ' סדר תעניות כיצד השתא דאתית להכי כו' משום דלדחויה דרב אשי איתמר דאמר שאין איסור לפניהם ולאחריהם אלא תענית לחודיה ואין אסור בהספד אלא יו"ט עצמו ליתא אלא תענית והספד דין אחד להם ומיהו שפיר מייתי ראיה מדרב אשי דסוגיין כרב אשי ותענית י"ג משום זמן קהלה דנקהלו על נפשם. ר"ת בשם השאילתות:

דף ו:

מהר"ם

ונ"ל שאם גי' ההלכות כן הוא ראיה לפי' האשר"י שפי' דמלתא דרבא אכולה מתני' קאי דלא כרש"י וכמו שבן כרך כשדעתו לעמוד בעיר ליל י"ד ומקצת היום קרוי פרוז יום ה"נ בן עיר שדעתו לעמוד בכרך ליל י"ד ומקצת היום כיון שסלק ממנו זמן חובת עירו אף שביום ט"ו יחזור לעירו קרוי מוקף יום וקורא בחמשה עשר:

דף ז:

מהר"ם

או מטעמא דמכר ס"ת ישן שלא היה ראוי לקרות בו ובדין מכר או משום דלא ליתי למטעי לומר בה המכר בטל וחוזר המקח ומש"ה איצטריך למינקט ברישא דאפ"ה מכרו תורה לא יקחו ספרים:

נראה דה"נ הוה מצי למנקט דאע"פ שמכרוהו כדין מכירתן אינה מכירה וספרים הוא דלא יקחו הא תורה שפיר דמי ומכרן קיים:

דף ח.

מהר"ן שפירא

ט"ס יש כאן דבלא"ה דבריו סותרין זה את זה דלעיל אמר דאפילו במעמד אנשי העיר א"א שתפקיע קדושתו בכדי גם מסיק ע"ז ומש"ה אמרי' במתנה וכו' אמאי תפקע קדושתו וכאן אמר דמתפקע בכדי אלא ודאי יש כאן דילוג וצ"ל הכי ומיהו אין להם כח בקדושת בהכ"נ להפקיע בכדי וכו':

דף יב:

מהר"ם

רש"י פי' בין הראשון לשני ששמעו את הראשון קורא שלשה ויצאו מבהכ"נ ויאמרו לא יקרא שלישי אלא שנים ושמא סובר הר"ן שלישי דולג:

דף יד:

מהר"ם

משך דבריו הלכך ליעכבו עד דנפיק ס"ת והוי אחוריה כו' ובא"ח סי' קמ"ט הביא פי' הגאון וגורס לעכבו לס"ת עד דנפיק כו':

דף טו.

מהר"ם

בסדר המשנה שלפנינו גם באשר"י אינו כתוב גם רש"י שהעתיק ברי"ף סתרו (וכן בס"י העבירו ע"ז קולמוס):

בפירש"י לפנינו לא כתוב כן אלא ה"ג לה משום כבוד להעביר לפני התיבה הואיל וממציא עצמו לדבר שאינו כבודו תקנו לו זו לכבודו. משום אנצויי הדבר בא לידי מחלוקת אני מפטיר ואתה תעבור לפני התיבה. ולפי גירסא זו של רש"י משמע דמאי טעמא אירשא קאי מאי טעמא המפטיר בנביא הוא הפורס על שמע ועובר לפני התיבה ולפי גי' רש"י הכתובה כאן בהרי"ף קאי מאי טעמא אסיפא מאי טעמא אם היה קטן אביו או רבו עוברין על ידו: